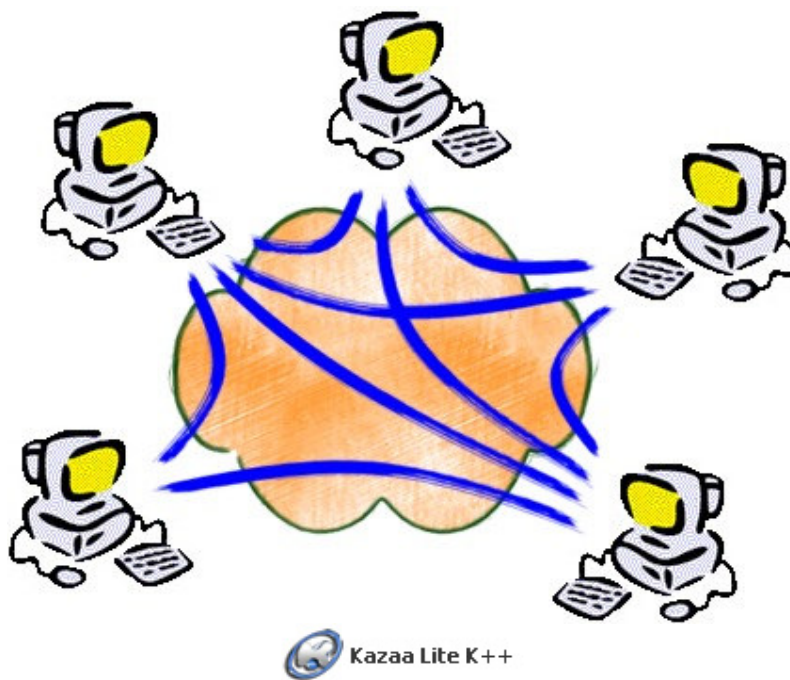

Het peer-to-peer downloaddiscours

Een nadere kijk op de constituerende werking van de Kazaa Lite K++ peer-to-peer omgeving

Nieuwe media en participatie
Daan van Eek - 0227706
Stijn Frantzen - 0113301
Koen Leurs - 0225304
Hans Sanders - 0266264

Werkgroep 3, groep 2
WG-docent Marianne van den Boomen

Inhoudsopgave

1 Inleiding	
1.1 Van cliënt-server naar peer-to-peer.....	2
1.2 Het Peer-to-peer denkkader.....	3
1.3 Het peer-to-peer downloaddiscours.....	4
1.4 De participerende entiteit.....	4
1.4.1 Equivalentie.....	4
1.4.2 Bestaansrecht.....	5
1.4.3 Neutraliteit.....	5
1.5 Groep –vs– individu.....	5
1.6 Onderzoeksvraag.....	6
2 Toelichting onderzoeksvraag	
2.1 Objectvorming –vs– subjectvorming.....	6
2.2 Participatie mechanismen binnen peer-to-peer omgevingen.....	6
3 Het subjectvormende downloaddiscours	
3.1 Agency.....	7
3.2 Participatie verhogende kenmerken.....	7
3.2.1 Archivering.....	8
3.2.2 Annotering.....	8
3.2.3 Toeëigening.....	8
3.2.4 Transformerend.....	8
3.2.5 Hercirculering.....	9
3.3 De tweeledigheid van de K-Lite K++ community.....	9
3.4 De rol van pleasure in het downloaddiscours.....	10
3.5 De macht van het downloaddiscours.....	11
3.6 De participatiecultuur van Kazaa Lite K++.....	12
4 Het objectvormende downloaddiscours	
4.1 Zielloos object.....	13
4.2 Paradox van de vrijheid.....	14
4.2.1 Echelon als panopticon.....	14
4.2.2 Verhulling van IP-adres.....	15
4.2.3 Data Miners.....	16
4.2.4 Spoofing.....	17
4.3 Grensvervaging.....	17
4.3.1 Herdefiniëring door de opkomst van het Internet.....	17
4.3.2 Nieuwe moraliteit.....	18
4.3.3 Privé –vs– publieke sfeer.....	19
5 Conclusie	
5.1 Afweging.....	20
5.1.2 Het product van informatiedistributie.....	21
5.2 Kritische kanttekening: spoofing –vs– data mining.....	22
6 Referentielijst.....	23

1 Inleiding

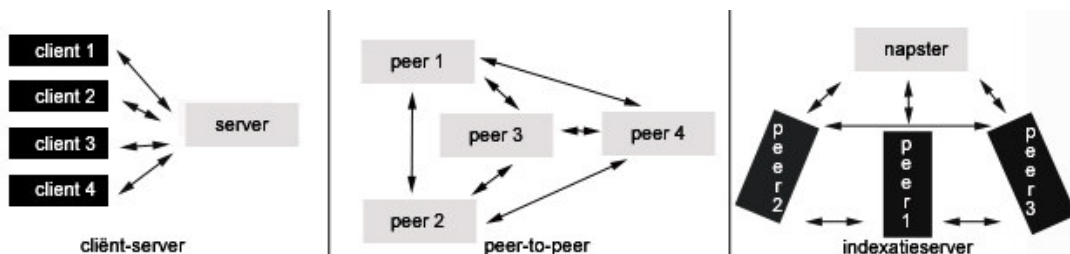
1.1 Van cliënt-server naar peer-to-peer

Het peer-to-peer netwerken is in de afgelopen vijf tot zes jaar een verzamelterm geworden voor een groep van technieken voor het mondiaal organiseren van de distributie van digitale informatie onder gebruikers; “gelijken”, oftewel “peers” (De Preter, 2002; 2). Het mondiale coöperatieve karakter is hierbij van groot belang. Maar peer-to-peer als distributie model is heden ten dage nog steeds minder invloedrijk dan het “cliënt-server” model.

Dit model werd voor het eerst gebruikt aan het begin van de jaren 80. De cliënt was in dit geval de aanvrager van content en services van de server. De server verzorgde vanuit één punt de aangevraagde data. Dit distributiemodel heeft veel navolging gekregen vanaf de tweede helft van de jaren 80 (Sadoski, 1997). Het TCP/IP protocol, dat de basis vormt voor het internet, is volgens de Preter (2002; 3) gebaseerd op dit model.

Vóór de dominantie van het “cliënt-server”-model zoals dat al jaren lang heerst als hét model voor “distributed computing” (Singh, 2001; 4) was het computernetwerkprogramma “UNIX-to-UNIX copy” zoals Bell Laboratories dat reeds in 1978 distribueerde (Castells, 2002; 25) een voorbode van de opkomst van “filesharing” zoals die plaatsvond aan het eind van de jaren '90 van de vorige eeuw. UNIX-to-UNIX copy was een UUCP-programma waarmee Unix-computers bestanden konden kopiëren van elke andere, aan het netwerk gekoppelde, Unix-computer. Dit programma creëerde een aanzienlijke uitbreiding voor de praktijk van computercommunicatie (idem) en is te zien als een constituerende factor voor de opkomst van het fenomeen “peer-to-peer filesharing”. Moro et al. stellen in *Agents and Peer to Peer computing* dat: “P2P systems are intended for applications requiring high level of cooperation and communication” (2002; 1).

Afb. 1

Napster valt tussen het cliënt-server model en het peer-to-peer model van distributie in te plaatsen (Afb. 1). Napster maakte namelijk indexatielijsten van het aanbod en plaatste deze op een centrale server. Gebruikers van het Napster netwerk konden via deze indexaties vernemen van welke gebruiker ze welk bestand konden downloaden. Deze lijsten hebben Napster de kop gekost, doordat de RIAA (Record Industry Association of America) deze gebruikerslijst destijds opgeëist heeft. KaZaa Media Desktop is echter een goed voorbeeld van een optimaal functionerend peer-to-peer netwerk, omdat het slechts werkt als

intermediair van digitale informatie zonder zelf indexaties van de content te maken (Gardeniers, 2004). Vandaar dat er in dit onderzoek gekeken wordt naar KaZaa. Hierbij moet echter opgemerkt worden dat de gehackte versie van KaZaa Media Desktop (KMD), Kazaa Lite K++ (K-Lite K++) gebruikt zal worden als illustratief fenomeen. Deze versie biedt enkele voordelen ten opzichte van de originele versie. Verderop in dit betoog zal er dieper op deze voordelen ingegaan worden.

1.2 Het peer-to-peer denkkader

Voor een volledig begrip van ons denkkader in relatie tot peer-to-peer is het van groot belang te weten hoe wij dit verschijnsel interpreteren.

Een P2P systeem kan in essentie gekenmerkt worden door een (I) gedeelde (en daardoor dynamische), (II) gedecentraliseerde en (III) autonome architectuur (De Preter, 2002). Moro et al. geven in *Agents and Peer-to-Peer Computing* (2002) de volgende definities :

- I. "P2P computing is a network-based computing model for applications where computers share resources and services via direct exchange" (Moro et al., 2002; 2). In elk P2P netwerk staat het delen van bronnen centraal. Doordat het aanbod aan constante verandering onderhevig is, heeft het een dynamisch karakter.
- II. "P2P refers to a class of systems and applications that employ distributed resources to perform a critical function in a decentralized manner" (idem). The resources encompass computing power, data (storage and content), network bandwidth, and presence (computers, human and other resources)" (Melville et al., 2002; 2). Het decentraal downloaden waartoe de interface van Kazaa Lite K++ toegang biedt, vindt zijn oorsprong in het ontbreken van een centrale server.
- III. Essentieel voor alle P2P architecturen is hun autonome werking. Dit is een gevolg van het hiervoor vermelde kenmerk van decentralisatie. Doordat er geen centrale besturing meer bestaat, zal de organisatie en sturing van een P2P systeem op het netwerkniveau zelf moeten plaatsvinden (De Preter, 2002). De gebruikers bepalen de organisatie van het netwerk immers door hun download- en uploadgedrag. "The resources encompass computing power, data (storage and content), network bandwidth, and presence (computers, human, and other resources) (Moro et al., 2002; 2).

1.3 Het peer-to-peer downloaddiscours

Aan de hand van een onderzoek naar de werking van Kazaa Lite K++ is de term “downloaddiscours” opgesteld (Van Eek et al., 2004;13). De kerngedachte hierbij was dat globaal verspreide subjecten hun identiteiten in een globaal netwerk bij elkaar downloaden; wat herstructurering van het burgerschap teweegbrengt. Het downloaddiscours is te zien als een metafoor voor het up- en downloadgedrag van participerende entiteiten.

Illustreerend stelt Fraser dat ondergeschikte individuen zich bijeen kunnen scharen in “subaltern counterpublics in order to signal that they are parallel discursive arenas where members of subordinated social groups invent and circulate counterdiscourses” (1991; 67). Het downloaddiscours is een goede illustratie van een dergelijk “counterdiscourse”. Gelijkgestemde liefhebbers van vrije informatie worden namelijk door ‘doorgeefluiken’ als K-Lite K++ in staat gesteld om zich te uiten en wordt de mogelijkheid geboden om te publiceren. Dit sluit aan op de definiëring van publiek door Habermas, zoals dat in een ideaaltypische situatie gevormd zou kunnen worden “Citizens act as a public when they deal with matters of general interest without being subject to coercion; thus with the guarantee that they may assemble and unite freely, and express and publicize their opinions freely” (1996; 92). Het publiek dat participeert binnen het downloaddiscours is aldus te zien als een “subaltern counterpublic”.

In deze paper richten wij ons op onderzoek naar het peer-to-peer downloaddiscours. Dit omvat het totale gedrag van participerende entiteiten binnen de peer-to-peer omgeving waartoe Kazaa Lite K++ toegang biedt.

1.4 De participerende entiteit

Volgens de The American Heritage® Dictionary of the English Language kan een entiteit aan de hand van de volgende drie omschrijvingen gedefinieerd worden:

1. “Something that exists as a particular and discrete unit
(Persons and corporations are equivalent entities under the law.)
2. The fact of existence; being.
3. The existence of something considered apart from its properties” (2002).

1.4.1 Equivalentie

Participanten binnen een peer-to-peer netwerk zijn te karakteriseren als gelijken of ‘peers’. Illustreerend biedt het programma Kazaa Lite K++ de mogelijkheid een universele participerende eenheid te creëren. In tegenstelling tot de originele versie, KaZaa Media Desktop, beschikken K-Lite K++ gebruikers namelijk over de mogelijkheid om hun “participation level” te verhogen tot het optimale niveau (Slyck Tom, 2003). In de K-Lite K++

is de standaard configuratie zelfs reeds op dit optimale niveau afgestemd. Met deze instelling hebben alle gebruikers dezelfde mogelijkheden tot participatie, iedereen kan namelijk op een optimale snelheid downloaden van alle andere participerende gebruikers binnen het netwerk.

1.4.2 Bestaansrecht

De gelijkheid onder de gebruikers vormt tevens het bestaansrecht van het netwerk. Doordat er geen centrale besturing binnen het netwerk bestaat, zal de organisatie en sturing van een P2P systeem op het netwerkniveau zelf moeten plaatsvinden. De gebruikers bepalen de organisatie van het netwerk immers door hun download- en uploadgedrag. De gelijkheid van de gebruikers werkt ons inziens positief op de zelfregulerende werking van het netwerk. Op deze manier hebben de in de kern gelijke participanten de mogelijkheid om het netwerk inhoudelijk te vormen.

1.4.3 Neutraliteit

Door de gelijkheid van de gebruikers zijn de participanten neutraal te noemen. Ter illustratie is het niet mogelijk om een centrum-periferie indeling te maken zoals dat in de offline wereld gedaan kan worden.

1.5 Groep –vs– individu

Er dient een onderscheid te maken in de entiteitswerking binnen een groep en binnen individuele personen. Hamilton & Sherman stellen namelijk dat “It is believed that basic assumptions of entity differ for group and individual targets” (1996; 336). Welbourne stelt aan de hand van McConnell et al. (1997) dat “Perceivers typically hold strong assumptions of unity for individual targets; an individual is viewed as a single, coherent entity. On the other hand, group targets do not elicit such strong expectations of unity; for instance, inconsistent behavior among members of the same group is tolerated, and even expected. It is suggested that these differences in perceived target entity should lead perceivers to process information about groups and individuals differently [...] Specifically, when the object of social perception is an individual, online processing should occur. Because perceivers entertain such high assumptions of unity for individual targets, they should be more likely to try to form an overall impression of the target online, or as each piece of information about the target is acquired” (Welbourne, 2002; 482).

Aan de hand van deze omschrijving zien wij een entiteit als een schakel binnen een netwerk. De ‘peers’ participeren binnen het downloaddiscours met een eenduidig motief, namelijk gelijke toegang tot vrije informatie. Op deze manier vormen de afzonderlijke schakels een eenheid.

1.6 Onderzoeksvraag

Aan de hand van bovenstaande gegevens hebben we de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

Op welke manier constitueert een entiteit zich door te participeren binnen het downloaddiscours van een peer-to-peer omgeving?

2 Toelichting onderzoeksvraag

2.1 Objectvorming –vs– subjectvorming

Een entiteit is in den beginne als zijnde 'neutraal' te bestempelen. In het beantwoorden van onze onderzoeksvraag maken wij een afweging of deze van oorsprong neutrale gebruiker objectief dan wel subjectief geconstitueerd wordt in zijn participatie binnen het downloaddiscours.

Een entiteit verliest haar neutraliteit bij toetreding binnen het downloaddiscours. Binnen het downloaddiscours kan de entiteit geobjectiveerd of gesubjectieerd worden. Objectivering zien wij hierbij als een beïnvloeding van buitenaf. Harrington stelt dat Habermas objectvorming onder andere “to deprive of inner soul, spirit or vital agency, to reduce solely to a thing or object or gratification or manipulation, to ‘violate’, ‘de-humanise’ or treat purely as a means to some ulterior end” (2001; 13) kan betekenen. Het idee hierbij is dat de entiteit van buitenaf “versachlicht” en “verdinglicht” wordt (idem).

Subjectivering bekijken wij vanuit het handelingsperspectief, waarbij de entiteit zichzelf van binnenuit op een bepaalde wijze constitueert. Hierbij wordt zij dus niet van buitenaf beïnvloed, maar speelt de “inner soul”, “spirit” en “vital agency” die tijdens objectivering verloren gaan, een belangrijke rol.

2.2 Participatie mechanismen binnen peer-to-peer omgevingen

Om te onderzoeken of een subject al participierend zijn subject-zijn binnen een peer-to-peer omgeving constitueert óf dat het subject juist wordt geobjectiveerd binnen het downloaddiscours, is het allereerst noodzakelijk te bewijzen dat een peer-to-peer omgeving voldoet aan de vereisten die gedefinieerd zijn binnen het theoretische debat rondom participatie.

Aan de hand van Castells omschrijving van “de netwerkmaatschappij” (2003; 14-20), zijn de volgende vijf vereiste kenmerken voor participatie op te stellen: input, delen, technologisch & creatief kapitaal, activisme en idealisme. Het delen van input (bronnen) staat centraal binnen een peer-to-peer omgeving. Hieraan ontleend het eveneens zijn dynamische karakter (Moro et al. 2002; 3). Het aanbod (de input) van bronnen is namelijk afhankelijk van het aantal gebruikers op een specifiek moment. De diversiteit van de aangeboden is altijd in

beweging, omdat peers constant on- en offline kunnen gaan. Er valt dus te stellen dat peer-to-peer omgevingen in de kern organisatorisch dynamisch georganiseerd zijn.

Deze dynamiek is echter afhankelijk van de inbreng van mede technologisch en creatief kapitaal. Selwyn stelt aan de hand van Bourdieu dat specifieke technologische vormen van cultureel kapitaal belangrijk zijn geworden in de “information age” (2002; 13). Aan de hand van wat hij “technologisch kapitaal” noemt worden internetgebruikers in staat gesteld om het culturele kapitaal te vergroten. Dit technologisch kapitaal is van fundamenteel belang geworden en is te zien als een toevoeging op Bourdieu’s triadisch denken van culturele, economische en sociale vormen van kapitaal (idem; 14).

Technologisch kapitaal is uiterst belangrijk binnen peer-to-peer omgevingen, aangezien mensen die in het bezit zijn van deze vorm van kapitaal in staat gesteld worden om distributeurs te worden van culturele producten. Door het distribueren van data transformeren internetgebruikers van passieve naar actieve consumenten (idem; 15).

Idealisme valt aan te wijzen als alomvattende waarde binnen peer-to-peer omgevingen. De gebruikers moeten namelijk tijd en moeite investeren om de dynamische organisatie werkende te houden.

3 Het subjectvormende downloaddiscours

3.1 Agency

Zoals in paragraaf 2.1 omschreven werd is “inner soul” en het daarmee samenhangende “agency” een belangrijke waarde binnen de subjectvorming. Volgens Moro et al. is “agency” een van de belangrijkste structuren binnen peer-to-peer netwerken. Zij stellen dan ook “research in agent systems in particular appears to be most relevant to P2P computing because, since their inception, multi-agent systems have always been thought of as networks of equal peers. The multiagent paradigm can thus be superimposed on the P2P architecture, where agents embody the description of the tasks environments, the decision-support capabilities, the collective behavior, and the interaction protocols of each peer” (2002; V). De nadruk die binnen peer-to-peer netwerken ligt op zelfreguleerbaarheid, actief in plaats van passief gedrag, decentralisatie, gebruikersautonomie, collectief gedrag, heterogeniteit, interactie en keuzemogelijkheden zijn hier praktische voorbeelden van.

3.2 Participatie verhogende kenmerken

Aan de hand van Dordick et al. stelt Selwyn dat er een cruciaal onderscheid gemaakt kan worden tussen “the information used” en de “information users”. Aan de hand van de participatiemechanismen creatief en technologisch kapitaal illustreert hij de aangeboden mogelijkheid voor de internetgebruikers om naast passieve consumenten actieve distributeurs te worden (2002; 15). “The information used” zijn te zien als de geëxploiteerde

passieve consument, terwijl de “the information users” plezier beleven aan de mogelijkheid om om te gaan met de digitale informatie die door andere participanten werd aangeleverd. Hier wordt verderop dieper op ingegaan.

Het gedrag van “the information users” binnen een peer-to-peer omgeving als Kazaa Lite K++ kan aan de hand van vijf stappen van omgaan met techniek en content, zoals deze gedefinieerd zijn door Lehman (2004), omschreven worden. Deze stappen zijn archiveren, annoteren, toeëigenen, transformeren en hercirculeren.

3.2.1 Archivering

Archiveren kan gezien worden als “het behandelen voor en het opbergen in het archief” (Van Dale, 2004). Om het delen van digitale informatie binnen Kazaa Lite K++ mogelijk te maken, dienen deze bestanden in een bekend formaat aangeboden te worden. Een duidelijk voorbeeld hiervan is het rippen en decoderen van reguliere muziek cd's.

3.2.2 Annotering

Annoteren, oftewel het “van verklarende aantekeningen voorzien” (idem) is te zien als een toevoeging op archivering van digitale informatie. Allereerst bieden de extensies al een verklarende indexatie aangaande de informatie. Ten tweede zijn er verschillende verklarende informatielementen af te lezen aan de digitale bestanden zelf, zoals bestandsgrootte en resolutie. Daarnaast biedt Kazaa Lite K++ de mogelijkheid om een “Integriteits Waarde/Integretiy” aan bepaalde bestanden toe te wijzen in de vorm van de aanduiding “uitstekend/outstanding”, “gemiddeld/mediocre” of “slecht/bad”, waardoor het voor andere gebruikers gemakkelijker wordt om de kwaliteit van een bepaald bestand vast te stellen.

3.2.3 Toeëigening

Toeëigenen, het “in bezit nemen” (idem) sluit direct aan bij onze notie van het downloaddiscours. Het toeëigenen van bepaalde gewilde digitale bestanden heeft ons inziens immers een constituerende werking op de vorming van een bepaalde internetgebruiker. Kazaa Lite K++ biedt de internetgebruiker de mogelijkheid om zijn of haar zoekactie te specificeren aan de hand van de volgende zoekopties: “audio”, “video”, “plaatjes/images”, “documenten/documents”, “software” of “playlists”. Het neemt tevens de plaats in als een internetzoekportal, aangezien er een “search in google/google zoeken” optie binnen het programma is geïmplementeerd.

3.2.4 Transformer

Transformeren, het “van gedaante doen veranderen / omvormen” (idem), is binnen Kazaa Lite K++ bijvoorbeeld mogelijk door de eerder genoemde “Integriteits Waarde/Integretiy” te

wijzigen of gedownload "playlists" aan te passen. Daarnaast is het mogelijk om de basis van een geheel peer-to-peer netwerk te wijzigen doordat een gebruiker de mogelijkheid heeft om offline en online te komen op dat moment dat hij of zij dat wenst.

3.2.5 Hercirculering

Bovengenoemd punt sluit aan op de laatste stap: hercirculeren. Circuleren is het "zich in een kring bewegen / rondgaan" of "in omloop zijn" (idem). Hieruit afleidend is hercirculeren te zien als het in omloop brengen of binnen een kring brengen. Kazaa Lite K++ biedt zijn gebruikers de mogelijkheid om de hoeveelheid aangeboden informatie ten alle tijden fluctuerend te houden, doordat elke gebruiker ervoor kan kiezen om bepaalde informatie toe te voegen of weg te nemen binnen de peer-to-peer omgeving.

3.3 De tweeledigheid van de K-Lite K++ community

"De openheid van de architectuur van het internet was de bron van zijn voornaamste kracht van zijn zelfevolueerde ontwikkeling toen de gebruikers producenten werden van de technologie en de vormgevers van het gehele netwerk" (Castells, 2002; 39). Onder andere aan de hand van deze zijn wij tot het inzicht gekomen dat er een tweeledige werking vast te stellen is binnen de Kazaa Lite K++ peer-to-peer omgeving. Hierbij gaan we uit van de volgende definitie van communityvorming: "Communities are created, implicitly when one or more entities claim an interest in the same topic" (Khambatti et al., 2002;1)

Aan de ene kant kan deze peer-to-peer omgeving namelijk gezien worden als "a distributed P2P cache for caching large multimedia files" (Kangasharju et al. 2002; 2) terwijl het eveneens de mogelijkheid om een "social network" (Wellman & Gulia, 1999; 169) te vormen in zich draagt.

Cache wordt volgens The American Heritage® Dictionary of the English Language (2002) in de computationele wetenschappen gezien als een "fast storage buffer in the central processing unit of a computer". Peer-to-peer biedt dus als het ware een decentrale buffer voor digitale informatie. Dit sluit eveneens goed aan bij de reguliere opvatting van cache "a. A hiding place used especially for storing provisions; b A place for concealment and safekeeping, as of valuables en c. A store of goods or valuables concealed in a hiding place" (idem). De peer-to-peer cache biedt een schuilplaats waarin op een decentrale wijze globaal verspreid (waardevolle) digitale informatie kan worden bewaard. De Kazaa Lite K++ peer-to-peer cache-community vormt op deze manier een collectie van onafhankelijk verbonden peers die opslagruimte, content en bandbreedte biedt voor zijn participanten.

Daarnaast is de peer-to-peer community die Kazaa Lite K++ herbergt in zijn chatboxen eveneens een "technologically-supported continuation of a long term shift to communities organized by shared interests rather than by shared place" (Wellman & Gulia,

1999; 172). Kazaa Lite K++ gebruikers hebben de mogelijkheid om zich te manifesteren binnen een van de IRC-chatboxen die toegankelijk zijn binnen de interface. Er bestaat eveneens de mogelijkheid om zelf IRC-kanalen te creëren. Op deze manier biedt de community een vergroting van het sociale kapitaal zoals dat is gedefinieerd door Selwyn: “networks of technological contacts and support both immediate and distributed – these can be face-to-face & remote” (2002; 15).

De tweeledigheid is illustreerbaar aan de hand van Jürgen Habermas idee van de “publieke sfeer”. Habermas stelt “By ‘public sphere’ we mean first of all a domain of our social life in which such a thing as public opinion can be formed. [...] the public sphere is constituted in every conversation in which private persons come together to form a public” (1962; 92). Kazaa Lite K++ biedt individuen toegang tot bepaalde chatboxen. Deze individuen worden in staat gesteld om te communiceren met elkaar en op deze manier een publieke sfeer te constitueren.

De entiteiten die deelnemen aan de Kazaa Lite K++ peer-to-peer omgeving delen een interesse, namelijk het participeren binnen het zogenaamde downloaddiscours; het up- en downloaden van digitale informatie.

3.4 De rol van pleasure in het downloaddiscours

Het feit dat de entiteiten binnen de Kazaa Lite K++ omgeving gezamenlijk participeren binnen het downloaddiscours, moet betekenen dat welke culturele invloed dit downloaddiscours ook tot gevolg heeft, de participerende entiteiten zonder twijfel enige vorm van pleasure (plezier) uit dit up- en downloadgedrag halen. Fiske zegt over de term pleasure “This word pleasure occurs widely in recent critical writings and appears to be crucial to our understanding of popularity. But, like many widely used terms, it is remarkably difficult to pin down and define. It is also multidiscursive, that is, it means differently in different discourses” (1987; 224). P2p-filesharing via een programma als Kazaa Lite K++ is op te vatten als een postmodernistische vorm van populaire cultuur. Het peer-to-peer delen van digitale informatie heeft de mogelijkheid in zich om participerende entiteiten mee te voeren naar een postmoderne, populaire vorm van de hedendaagse cultuur, waarin er in een nieuw ontstaan discours een nieuwe vorm van pleasure ontstaat.

Fiske verdiept zich in *Television Culture* (1987) vooral op televisie als sociaal fenomeen van populaire cultuur. Toch zijn de definities die hij geeft over de termen discours en pleasure zeer bruikbaar voor de zoektocht naar de plaats van het downloaddiscours in de populaire cultuur. Hij stelt “in general the origin of pleasure and unpleasure is located in the early psychic process common to all human infants [...] in psychoanalytic terms, the pleasure principle comes close to being a human universal” (1987; 224). Toch maakt, met behulp van de theorie van Barthes (1973), onderscheid tussen drie verschillende vormen van pleasure,

namelijk de fysieke, de psychoanalytische en de sociale vorm. Hij stelt “These three categories, the psychoanalytic, the physical, and the social, constantly leak into each other, and the pleasure or pleasures experienced at any one time are likely to include elements of all [...] all of them depend, to a greater or lesser extent, on the relationship between pleasure and power. Broadly the psychoanalytic view of pleasure sees it as the product of accommodation to the dominant ideology [...] In both its other discourses, however, pleasure can be associated with resistance and subversion. For Barthes as for many of the postmodernists, pleasure can be the opposite of ideology” (idem; 224). Hiermee komen we aan bij het raakvlak van de term pleasure en het downloaddiscours. Zoals is gebleken is het downloaddiscours van p2pfilesharing via een programma als Kazaa Lite K++ te beschouwen als een vorm van activisme. Na de beschouwing van de pleasure theorie van Fiske is dit discours eveneens te zien als een sociale vorm van plezier waarin verzet en weerstand tegen de heersende ideologie, in dit geval die van de heersende mediamaatschappij, een grote rol speelt.

3.5 De macht van het downloaddiscours

John Fiske beschrijft dat het televisiepubliek niet als passief maar juist als actief te beschouwen is. “For television provides a common symbolic experience and a common discourse, a set of shared formal conventions that are so important to a folk culture. And an oral or folk culture provides the television viewer with a set of reading relations that are essentially participatory and active, and that recognize only minimal differentiation between performer and audience or producer and consumer” (1987; 80). Ook de participerende gebruikers van Kazaa Lite K++ zijn te beschouwen als een actief publiek. Met behulp van peer-to-peer ‘filesharing’ via K-Lite K++ maken de actieve subjecten de sprong naar het postmodernistische landschap. Binnen het downloaddiscours participeren de gebruikers op een actieve manier en is de scheiding tussen consument en producent (downloader en uploader) bijna geheel verdwenen.

Ook de beschrijving van plezier, spel en macht door Fiske, hoewel van origine toegespitst op televisie, is wellicht nog beter toe te passen op het downloaddiscours van p2pactivisme, aangezien dit duidelijker te zien is als een postmoderne versie van populaire cultuur, waarin het actieve publiek een grotere interactieve, participerende en zelfautonome macht kan grijpen. Fiske stelt dat plezier een vorm kan zijn van activisme (ondermijning van sociale regels) om daarmee persoonlijke identiteit te vormen. Terwijl sociale regels top-down en centraal georiënteerd zijn, is plezier juist decentraal bottom-up en daarmee ideaal te plaatsen in het postmodernisme. “But pleasure is not produced or experienced centrally: pleasure is decentered or centrifugal [...] The centrifugal model of pleasure allows for a diversity of pleasures around the circumference and suggests a line of force in active

opposition to the centripetal force that attempts to center control at a point of ideological and social unity” (1987; 233).

Fiske's pleasure past dus perfect in het onderschreven peer-to-peer activisme van Kazaa Lite K++. Het plezier dat een participerende gebruiker van Kazaa uit het downloaddiscours haalt en hem/haar samenbrengt met andere gelijkgestemde liefhebbers van vrije informatie, is een mengsel van activisme en identiteitsvorming. Identiteitsvorming omdat de entiteiten hun identiteit als het ware bij elkaar downloaden en activisme omdat de entiteiten zich ondertussen afzetten tegen het heersende mediakapitalisme en zich daarmee verenigen in een subcultuur van verzet. Fiske zegt over plezier en de vorming van subculturen: “[...] an essential component of pleasure must be an evasion, or at least a negotiation, of dominant ideological practice, the ability to shake oneself free from its constraints. This then opens up spaces for subcultures or groups to find their own pleasure in relationship to the ideology they are evading. Pleasure, in this subcultural role, helps to preserve and legitimate the heterogenizing force of ideology and can be summed up as the pleasure/power to be different” (1987; 234).

Actieve entiteiten gebruiken plezier (van het downloaden zelf en het gebruik van dat wat gedownload is) om binnen het downloaddiscours de macht te grijpen. Op een interactieve, decentrale, activistische wijze wordt plezier gebruikt voor het toe-eigenen van macht en autonomie van het individu. Doordat er door p2pfilesharing een nieuw discours is gecreëerd, is ook het begrip van pleasure in dit discours zelf getransformeerd. Er is voor participerende filesharers een nieuwe vorm van plezier ontstaan die de kracht van het plezier exponentieel heeft laten groeien. Doordat de functies van het plezier door het postmodernistisch landschap van Kazaa Lite K++ zijn versterkt, hebben entiteiten door dit plezier een kans op groter verzet, en grotere autonomie van de identiteit van het individu.

3.6 De participatiecultuur van Kazaa Lite K++

P2P-filesharing via Kazaa Lite is te beschouwen als een nieuwe vorm van publiek domein. Hoewel sommige cultuurcritici internettechnologieën zien als een broedplaats voor individualisme en vervreemding, leiden de nieuw ontstane vormen van P2P-informatieuitwisseling wel degelijk tot community-vorming en deze participerende communities zijn als een publieke sfeer te zien. De publieke sfeer van Kazaa Lite K++ bestaat uit de hoofdactiviteit van informatie-uitwisseling door middel van het P2P-activisme en daarnaast uit een andere vorm informatie-uitwisseling plaats namelijk de gedachte-uitwisselingen in de daarvoor bestemde chatboxen. De P2P-gebruikers kunnen zich door middel van het bijgeleverde programma mIRC, een client van Internet Relay Chat, namelijk in afgebakende chatboxen begeven. Ook is iedere (m)IRCgebruiker in staat is om een eigen chatbox te creëren.

Zoals Fraser in *Rethinking the Public Sphere* (1990) stelt is er niet één overkoepelende publieke sfeer maar bestaat er een veelvoud aan “publics”. Frissen stelt in zijn essay ‘Een wereld van minderheden’ (2002): “Er is niet één publiek domein dat berust op een gedeelde set van waarden, normen en tradities. Er zijn vele publieke domeinen [...] De mogelijkheden om over grenzen heen verbanden en gemeenschappen te onderhouden, zijn op ongekeerde schaal vergroot [...] In de tweede plaats moeten we hiërarchische conceptie van het publieke domein verlaten. Door horizontalisering is er geen sprake meer van een onderschikking van het publieke domein aan een centrum van politieke besluitvorming. Uiteraard wordt die onderschikking wel symbolisch in stand gehouden door systemen van financiering en controle [...] maar zinnig is die symboliek niet langer, wel onderdrukkend” (2002; 51). De community-vorming binnen het downloaddiscours van Kazaa Lite beaamt het idee dat er meerdere publieke domeinen zijn waarbinnen gebruikers zich kunnen aansluiten, ook kunnen postmoderne, actieve subjecten zich wenden tot het creëren van een nieuwe publieke ruimte.

Henry Jenkins spreekt in zijn artikel *Interactive audiences? The ‘collective intelligence’ of media fans’* (2003) over het ontstaan van participatiecultuur via online communities. “On-line fan communities might well be some of the most fully realised versions of Levy’s cosmopedia, expansive self-organizing groups focused around the collective production, debate, and circulation of meanings, interpretations, and fantasies in response to various artefacts of contemporary popular culture” (2003; 1). De communities binnen het downloaddiscours van Kazaa Lite verzamelen zich rondom interesseraakvlakken op het gebied vrije uitwisseling van populaire mediacultuur, zoals muziek, film en computersoftware. Hoewel de media-industrie tegenstribbelt doordat zij blijven vasthouden aan oude noties van recht uit de off-line wereld, betreden de Kazaa Lite K++ gebruikers een postmodern subjectvormend gebied waarbinnen zij een grotere macht en autonomie kunnen verkrijgen. “It would be naive to assume that powerful conglomerates will not protect their own interests as they enter this new media marketplace, but at the same time, audiences are gaining greater power and autonomy as they enter into the new knowledge culture.” (Jenkins, 2003; 1-2).

4 Het objectvormende downloaddiscours

4.1 Zielloos object

Een entiteit verliest haar neutraliteit bij toetreding binnen het downloaddiscours. Binnen het downloaddiscours kan de entiteit zoals aangetoond gesubjectieerd worden. In tegenstelling tot de subjectiverende werking moet er ook gekeken worden naar de objectiverende werking van het downloaddiscours. Objectivering is in tegenstelling tot het handelingsperspectief

waarin subjectivering geplaatst is, te zien als een beïnvloeding van buitenaf (paragraaf 2.1). Deze beïnvloeding reduceert de entiteit in potentie tot een object.

4.2 Paradox van de vrijheid

Als we kijken naar het distribueren van data, transformeren internetgebruikers van actief naar passieve consumenten. "Now, argues Mark Poster, computer databases may construct 'subjects' or, rather 'objects', whose identities are dispersed" (Lyon 2001). Is het niet zo dat er slechts een illusie wordt nageleefd, als het gaat om de vrijheid op het internet? Gebruikers denken dat ze totaal vrij zijn in hun doen en laten op het internet, terwijl ze slechts de keuze hebben om te kiezen uit wat de providers aanbieden. Het spreken over een bottom up systeem gaat dan ook te ver. Gebruikers worden daarentegen wel een 'werkelijkheid' voorgeschoteld, met de illusie van vrijheid. Lyon zegt hierover het volgende: "And as we have seen, surveillance technologies may also be used to channel our lives in directions we do not desire or to thwart us from proper participation in aspects of social life." (Lyon, 2001;107).

Verondersteld wordt dat er in het gedecentraliseerde peer-to-peer netwerk van Kazaa Lite K++ een grote mate van zelfstandigheid onder de gebruikers heerst. Eén van de voorlopers van de Kazaa Lite ++, Gnutella, meldt op de site: "Ook de makers van Gnutella benadrukken de toename van de autonomie van de gebruiker en zij bevelen het programma aan als een bijdrage aan het herstel van de ruileconomie die in de begindagen van het internet, voor de commercialisering en filtering door 'information portals', domineerde" (Gnutellanews, 2004). Internetgebruikers beslissen zelf welk bestand ze downloaden. Ook politiek zou het gebruik van ICT de autonomie van het individu kunnen vergroten, mits goed gebruikt. Antiglobalisten zeggen dan ook: "ICT, en dan met name Internet, heeft de potentie om de democratie te versterken en de autonomie van het individu te vergroten." (De Mul, 2001; 75).

Kanttekening die hierbij geplaatst dient te worden is dat de veronderstelde vrijheid helemaal niet zo groot is. Verderop in deze paper zien dat er allerlei instellingen opereren die het gebruik van Kazaa Lite ++ op allerlei manieren tegenwerken.

4.2.1 Echelon als panopticon

De Mul bespreekt in zijn tekst *ICT de baas?* (2001) de Brits-Amerikaanse internet waakhond Echelon, deze duidt hij aan als een systeem met grote sociaal technologische invloed. Dit is een geautomatiseerd systeem dat op mondiaal niveau communicatie weet te onderscheppen door middel van intelligente computerprogramma's, die gebruik maken van Kunstmatige Intelligentie en neutrale netwerken (De Mul, 2001; 67). Het programma is dus speciaal

ontwikkeld om digitaal verkeer als het downloaden via programma's als Kazaa Lite ++ te controleren, of zelfs te bespioneren.

Gesteld zou kunnen worden dat Echelon te zien is als een "panopticon". Foucault stelt in zijn artikel *Panopticism*: "This enclosed, segmented space, observed at every point, in which the individuals are inserted in a fixed place, in which the slightest movements are supervised, in which all events are recorded, in which an uninterrupted work of writing links the centre and periphery, in which power is exercised without division, according to a continuous hierarchical figure, in which each individual is constantly located, examined and distributed among the living beings, the sick and the dead- all this constitutes a compact model of the disciplinary mechanism" (1997; 197).

Het Echelon systeem, of een dergelijk systeem, zou ingezet kunnen worden in de strijd tegen het illegaal kopiëren van muziekfiles. Ook al heeft Kazaa Lite K++ net als Gnutella een decentraal netwerk en is op deze manier niet een specifiek iemand of een bedrijf aan te klagen, met een dergelijk systeem als Echelon zijn de gebruikers tot op de computer nauwkeurig na te gaan. Omdat het programma volledig is gedecentraliseerd, is er geen centrale instantie die verantwoordelijk kan worden gesteld (De Mul, 2001; 94)

Dit wordt benadrukt in de volgende uitspraak: "Dankzij het IP-adres, de voor iedere computer unieke gebruikerscode die automatisch gekoppeld is aan iedere boodschap, kunnen e-mails tot op de individuele computer worden getraceerd" (idem). Veronderstelbaar is dat dit niet alleen het geval is bij e-mail, maar zo is ook de bron na te gaan van elke P2P-participant. Daar heeft het programma Kazaa Lite K++ iets op gevonden.

4.2.2 Verhulling van IP-adressen

Opgemerkt kan namelijk worden dat een privé gebruiker die participeert binnen het peer-to-peer netwerk van Kazaa Lite K++ indien gewenst tot op zekere hoogte privé kan blijven. De gebruiker kan namelijk een grote mate van anonimiteit binnen het downloaddiscours verkrijgen.

Bij de volledige installatie van Kazaa Lite K++, versie 2.4.3, wordt het aanvullende programma IP-Blocker Updater meegeleverd. Dit programma biedt de optie om IP-adressen van de computers waarvan bekend is dat ze van gouvernementele onderzoeksorganisaties zouden kunnen zijn te blokkeren. Op deze manier worden bestanden die aangeboden worden onder specifieke IP nummers automatisch geweerd.

Daarnaast kan een gebruiker van K-Lite K++ zijn anonimiteit vergroten, doordat hij onder "K++ geavanceerde opties" kan kiezen om zijn traceerbaarheid te verminderen door de optie "sla geen netwerk IP adressen op in DAT bestanden" aan te vinken. Bestanden met de .DAT-extensie zijn de tijdelijke bestanden die opgeslagen worden tijdens het downloaden

van bestanden binnen de K-Lite K++ omgeving. Door het aanvinken van deze optie wordt de traceerbaarheid van circulerende bestanden bemoeilijkt.

Op deze manier kan een gebruiker voorkomen dat een controlerende (gouvernementele) organisatie, via de bestanden in de computer van een bepaalde gebruiker andere gebruikers kan traceren.

Ook hier is echter een maar aan verbonden, het is namelijk zo dat de internetproviders nog steeds alle data kunnen bekijken en dus zien wat voor data er heen en weer wordt gezonden tussen verschillende computers. Providers houden logfiles bij waarin bijgehouden wat de gebruiker uitspookt op het internet. Mensen denken door gebruik te maken van het internet dat ze anoniem hun gang kunnen gaan. Niets is minder waar, de gangen van de netgebruikers worden opgeslagen in speciaal daarvoor ontworpen logfiles.

4.2.3 Data Miners

Op Internet is veel dataverkeer vervuild met allerlei adware, waardoor het downloaden van data via een systeem als Kazaa Lite K++ ook gevaren met zich mee kan brengen.

Sites kunnen werken met “data miners”, bijvoorbeeld in de vorm van cookies. Dit zijn programma’s die ongemerkt een computer binnenkomen en allerlei informatie terugspelen naar de maker van het betreffende programma. “All this knowledge is combined to produce a ‘consumer profile’ that serves, in the domain of economics, as a social identity. If this surveillance is confined to the economic, its effects are unlikely to be worse than annoying (soliciting phone calls or junk mail) and may be helpful (catalogs matched to our tasted do save us trips to the mall) (Fiske, 1998; 154).

De ICT is hier duidelijk tweeledig, het heeft zijn positieve, maar ook negatieve aspecten. In het vervolg op McLuhan zegt Lyon het volgende over het internet als “global village”: “The world of electronic connectivity works both ways. It brings the global village to our doorstep. And at the same time it extracts personal data from us that are then processed, manipulated, traded and used to influence us and to affect our life chances” (Lyon, 2001; 108).

Ook een peer-to-peer netwerk kan vervuild worden met “Data Miners”, waardoor de autonomie van de participant in het geding kan komen. Data Miners kunnen bijvoorbeeld in gedeelde software verwerkt zitten. Op deze manier kan informatie over de gebruiker worden verwerkt, verkocht, gemanipuleerd en vervolgens gebruikt worden om gebruikers te beïnvloeden.

Ter illustratie het bedrijf Overpeer; Overpeer is een bedrijf dat geld verdient aan het verkopen van informatie, verkregen uit data mining. “Overpeer's robust data mining tools and technology organize and analyze information captured on the networks to provide partners with a comprehensive real-time view into global downloading behavior across major file

sharing networks. As a result, companies can gain access to compelling market and customer research and analysis, take strategic action to curb copyright infringement and promote traffic to legitimate distribution channels” (Overpeer, 2004). Ook het bedrijf Mediasentry houdt zich bezig met data mining: “Using our MediaSentry application, clients monitor the status of their copyright searches and create extensive management reports to track trends. A powerful library of reports and graphs - available online, or via email and fax - allows clients to review the progress of their copyright enforcement activities” (Mediasentry, 2004).

4.2.4 Spoofing

Volgens de The American Heritage® Dictionary of the English Language kan “spoofing” op de volgende manier omschreven worden: “nonsense; tomfoolery” en “a hoax”.

Dit gebeurt binnen peer-to-peer netwerken waarbij organisaties vervuilde of kapotte data met voorbedachte rade op het internet verspreidt. Dit is allemaal om het op grote schaal kopiëren van voornamelijk muziek tegen te gaan. MediaForce biedt de service “MediaDecoy” aan die volgens het bedrijf “file trading communities with non-working versions of copyrighted material” overwelmt (The online reporter, 2002). Deze niet-werkende bestanden kunnen P2P netwerken vervuilen. Gebruikers kunnen niet weten of een bestand juist is; totdat ze het bestand volledig gedownload hebben.

4.3 Grensvervaging

In de jaren zestig is het Jürgen Habermas die de historie van de publieke sfeer en de bijbehorende privé-sfeer beschrijft. Aan de ene kant bestaat er volgens hem een publieke sfeer, waar in het openbaar door individuele, private personen wordt geparticipeerd in deze publieke sfeer. De publieke sfeer kan gezien worden als een domein van het sociale leven (Habermas, 1996; 92).

Hier tegenover staat de privé-sfeer die juist het tegenovergestelde betekent. Wat een individu in de privé-sfeer doet, is voor hem-/haarzelf en is bewust niet openbaar. Deze scheiding van publieke- en privé-sfeer is niet statisch te noemen. Deze scheiding verschuift constant. Deze scheiding vervaagt bijvoorbeeld door de komst van nieuwe technologische middelen zoals het Internet.

4.3.1 Herdefiniëring door de opkomst van het Internet

Door de komst van het internet is er in het publieke- en privé-domein van de maatschappij veel veranderd. Op het internet zijn bijvoorbeeld fora, chatboxen, informatiesites te vinden, waar in principe iedereen die een computer met internetaansluiting bezit toegang tot heeft. Deze mogelijkheden van het Internet kunnen een uitbreiding vormen op de publieke sfeer.

Eveneens zijn er mogelijkheden om de privé-sfeer uit te breiden toegenomen. De internetverbinding is ook te gebruiken als middel om privé-contacten te onderhouden. Denk hierbij aan 'messengerprogramma's', 'private-message'-opties op fora.

De privé-sfeer van het internet vormt, voor de gebruikers, de basis van peer-to-peer netwerken. Zonder in het publieke domein te treden, verbinden individuen zich door middel van netwerkprogramma's als Kazaa Lite K++. In de privé-sfeer worden zo allerlei bestanden gedeeld, buiten de publieke sfeer om. Het delen van bestanden wordt gezien als privé-communicatie. Dit heeft zijn grondslag in het feit dat veel p2p-gebruikers in een rechtsstaat leven. In een rechtsstaat heeft in principe iedereen recht op privacy, dus ook bij het delen van bestanden. Er moet echter wel aan de juridische voorwaarden van een land voldaan worden, bij het delen van deze bestanden. "In samenlevingen die de naam rechtsstaat verdienen is het een goed gebruik dat overheden of andere 'derden' zich niet mengen in de privé-communicatie tussen burgers. Dat is het beroemde recht op privacy. Met verwanten en vrienden mag ik privé — zonder toezicht van welke andere instanties of personen— communiceren, interacteren en ruilen" (Benschop, 2004).

4.3.2 Nieuwe moraliteit

Leland noemt de vervaging van de definiëring van het privé en het publieke domein "a metaphor for the new morality. As long as you can get it, it doesn't matter how. As their favorite musicians recombine digital samples to create new music, downloaders recombine digital songs in new contexts" (2003; 1). De enorme populariteit van het gebruik van de mogelijkheid om gedownloade bestanden wederom te publiceren getuigt van deze nieuwe moraliteit. Individuele gebruikers hebben namelijk persoonlijk in eerste instantie geen baat bij het delen van de door hun gedownloade bestanden. De diepere werking die ze ermee in stand houden; oftewel het optimaal houden van de "cache" is hierbij echter van belang voor elke participant binnen het netwerk. Deze 'nieuwe moraal' verklaart voor een groot deel de verandering van het privé-domein met betrekking tot peer-to-peer netwerken.

Vaak worden er geen auteursrechten of andersoortige rechten betaald over het delen van bestanden, waarbij dit bij de wet verplicht wordt. In de publieke sfeer wordt de overheersende gedachte met betrekking tot het delen zonder het betalen van eventuele rechten, vaak als misdaad bestempeld:

"Historically, media consumers have considered small scale sharing of music and other media with friends and family as an acceptable use of the media they purchased, even though strong norms against large scale copying and/or selling of media were prevalent." (Strahilevitz, 2003; 22-24). Dit kan gezien worden als de heersende norm op het gebied van het 'delen' van media, vóórdát 'publieke' peer-to-peer netwerken als Kazaa opkwamen.

Met de opkomst van peer-to-peer netwerkprogramma's, aan het einde van de jaren negentig, veranderde ook de heersende norm wat betreft het delen van mediaproducten en computerbestanden. Twee factoren spelen hierbij een belangrijke rol. Ten eerste zijn peer-to-peer netwerken op mondiale schaal aanwezig, waardoor het aanbod van diverse computerbestanden zeer groot is. Ten tweede neemt de snelheid van de netwerkverbindingen tussen de 'peers' toe, waardoor grotere en meer bestanden gedeeld kunnen worden.

Deze factoren zorgen ervoor dat de heersende norm met betrekking tot het delen van (illegale) computerbestanden, door het merendeel van de participanten in peer-to-peer netwerken, bestempeld wordt als legaal. "A majority of teenagers and adults believe that it is legal to copy personally owned music for use in another device" (Gasser et al., 2004; 4).

4.3.3 Privé –vs– publieke sfeer

Als individuen zich begeven op peer-to-peer netwerken wordt dit door deze individuen vaak gezien als een privé-sfeer. Hier is de heersende norm met betrekking tot het delen van computerbestanden op aangepast, gezien het onderzoek van Gartner G2 (geciteerd in Gasser et al., 2004; 4). Al spelen peer-to-peer netwerken zich volgens de participanten binnen het netwerk in de privé-sfeer af, fysiek gezien is het peer-to-peer netwerk ook aanwezig in de publieke sfeer. Iedere 'peer' in het netwerk helpt mee aan de bouw van het publieke gedeelte van peer-to-peer netwerken. Habermas zegt over de publieke sfeer: "Acces to the public sphere is open in principle to all citizens" (Habermas, 1996; 92). Iedereen die over een behoorlijke computer en bijbehorende internetaansluiting beschikt kan in principe toetreden tot het netwerk en hierin participeren.

Dit participeren is in het publieke domein te plaatsen, doordat de participanten in peer-to-peer netwerken elkaar vaak niet kennen. Een voorwaarde om te vinden dat men zich in de privé-sfeer bevindt, is het feit dat er bestanden gedeeld zouden worden tussen vrienden of bekenden. Bij een peer-to-peer netwerk is dit argument te verwaarlozen, omdat vaak bestanden gedeeld worden met onbekenden.

Grote mediabedrijven hebben geen baat bij de verschuivingen op privé en publiek gebied. De mediabedrijven kunnen hun cd's en dvd's minder gemakkelijk slijten aan de consumenten, die zelf willen bepalen hoe zij (eventueel gratis) aan de muziek, films of games komen. Overigens wil deze vrijheid in aanschaf van mediadragers niet zeggen dat bijvoorbeeld niemand meer cd's koopt (Oberholzer & Koleman, 2004).

Hoewel dit onderzoek het tegenovergestelde aantoont, is de media-industrie ervan overtuigd veel geld mis te lopen door illegale downloads. De mediabedrijven zien de handel en distributie van muziek verdwijnen in de privé-sfeer, omdat zij er minder grip op hebben.

Gouvernementele onderzoeksorganisaties zitten probeert grip op de situatie te krijgen. Zo heeft de Recording Industry Association of America (RIAA) al diverse acties ondernomen om het illegaal delen van bestanden tegen te gaan. In 2003 heeft de RIAA 532 personen in de Verenigde Staten aangeklaagd voor het illegaal delen van muziekbestanden. De beklaagden waren veelal gebruikers van peer-to-peerprogramma's als Kazaa en Lime Wire. Dergelijke acties worden vaak preventief ondernomen om een schrikreactie te veroorzaken (Rolling Stone, 2004; 18).

In Nederland is Stichting Brein min of meer het equivalent van de RIAA. Stichting Brein heeft eveneens dergelijke acties als de RIAA ook aangekondigd (Stichting Brein, 2004). Er is echter tot op heden geen grootschalige actie bekend, waar Stichting Brein daadwerkelijk overtreders van de auteurswet voor het gerecht daagt.

5 Conclusie

Met deze paper hebben we een poging gedaan de "peer-to-peer black box" te openen. Oosterling stelt dat "Black-boxing maakt het gezamenlijk ontstaan van actoren en artifacten mogelijk en constitueert de subject-objectverhouding. Black-boxing is vooral een interessant fenomeen, omdat het de transparantie van de technische en technologische bemiddelingen als gevolg van hun ongeëvenaarde succes verheldert" (2002; 321).

Het peer-to-peer downloaddiscours is van twee perspectieven bekeken. Hierbij is gepoogd de zogenaamde blackbox van de constituerende werking van het downloaddiscours te belichten. Allereerst is de subjectvormende werking binnen het discours bekeken. Hierbij is gekeken naar agency, de participatie verhogende kenmerken van peer-to-peer, de tweeledig te noemen werking van peer-to-peer downloaden als community, de rol van pleasure en de macht van het downloaddiscours en de participatiecultuur die valt te herkennen binnen peer-to-peer netwerken. Aansluitend hierop zijn de volgende objectvormend te noemen mechanismen aan bod gekomen: de panoptische werking van Echelon, 'data-mining' en 'spoofing'. Deze mechanismen illustreren de paradox van de vrijheid. Hiermee werd aldus de zielloosheid van de subjecten aan het licht gebracht.

5.1 Afweging

Aan de hand van de analyse valt te stellen dat de interface van Kazaa Lite K++ niet slechts functioneert als een doorgeefluik van digitale informatie. Het werkt immers tevens als intermediair voor sociale interacties binnen het discours.

Uit de analyse blijkt dat het peer-to-peer downloaddiscours door de grensvervaging niet totaal objectiverend te noemen is, maar dat het door de panoptische werking ook niet geheel subjectiverend te noemen valt. In het licht van Foucault's theorieën valt te zeggen dat

“a brutal dissymmetry of visibility” die hij binnen zijn visie op het panopticon (1995; 382) kenschetste, duidelijk opgaat binnen de peer-to-peer omgeving van Kazaa Lite K++.

“In the panopticon, an unseen seer surveys a confined and controlled subject. The panopticon produces a subjective effect, a brutal dissymmetry of visibility for both positions in this dyad: the seer with the sense of omnipotent voyeurism and the seen with the sense of disciplined surveillance” (Friedberg, 1993; 17). Onze interpretatie van de begrippen ‘the seer’ en ‘the seen’ zijn hierbij respectievelijk: het participerende subject binnen het downloaddiscours en de aan de zijlijn staande, toekijkende organisaties én controlerende instanties. Peer-to-peer netwerken hebben een subjectiverende werking, aangezien participanten de indruk kunnen krijgen geheel autonoom een digitaal leven (en identiteit) in te kunnen vullen. De toekijkende organisaties participeren met een andere insteek binnen het discours. ‘Spoofing’ en ‘data-mining’ organisaties doen dit namelijk met winstoogmerk. Daarnaast is Echelon te karakteriseren als een panopticon dat in potentie het gehele downloaddiscours kan overzien.

5.1.2 Het product van informatiedistributie

De onderkende grensvervaging en de daarmee samenhangende nieuwe moraliteit staan de objectivering als het ware in de weg. Daarnaast staat de panoptische werking, die te herkennen valt binnen het netwerk, subjectvorming in de weg. Terugvertaald naar het perspectief van Foucault valt dit te zien als een strijd tussen “savoir” en “pouvoir”. Binnen het peer-to-peer downloaddiscours draait immers alles om informatie en informatiedistributie. Te stellen valt dat het product van informatiedistributie binnen dit discours het geïnformeerde, middel-matige subject is.

Oosterling koppelt het begrip “inter” aan middel-matig subject zijn. Volgens hem kan “inter” niet gemanaged worden. Het kan niet in kaart gebracht, geëxtrapolerd of doorberekend worden. “Het inter is meer inspiratie dan doeleinde” (Oosterling, 2002; 325). Hieruit afleidend zien wij inspiratie als de drijvende factor binnen het peer-to-peer downloaddiscours. Dit heeft grensvervaging tot stand gebracht in de privé-sfeer beleving van de subjecten.

Wat door ons als innerlijke ziel of agency benoemd is, is een totalisering van het “inter”. “Intermedialiteit duidt dan op een menselijke mededelen én deelnemen binnen netwerken van media. In deze term wordt de menselijke reflectie echter als een zelfreflectiviteit van de media opgevat. De menselijke geest/lichaam verschijnt zo als draagvlak en activiteit van een ‘tussen’” (idem; 327).

De entiteit blijft in zijn vorming als het ware steken tussen de twee te herkennen werkende krachten binnen het netwerk, dat wil zeggen enerzijds de subjectiverende werking en anderzijds de objectiverende werking.

5.2 Kritische kanttekening: spoofing –vs– data mining

Er dient een kanttekening geplaatst te worden bij 'spoofing' en 'data-mining', aangezien data-minende bedrijven gebaat zijn bij het in stand houden van peer-to-peer netwerken. Zonder participerende subjecten hebben zij geen bestaansrecht. Zo kunnen zij zonder gebruikers van deze netwerken bijvoorbeeld geen persoonsgegevens verzamelen. In dit opzicht werken 'spoofende' organisaties deze bedrijven tegen, aangezien deze slechts de intentie hebben de peer-to-peer netwerken te destabiliseren en impopulair te maken. Dit met als doel de verkoop van reguliere mediadragers (wederom) te stimuleren.

6 Referentielijst

- “Archiveren”, “Annoteren”, “Hercirculeren”, “Toeëigenen”, “Transformeren”. *Van Dale Taalweb. On-line woordenboek*. Van Dale Lexicografie bv 2004. 15 Apr. 2004. <<http://www.vandale.nl/opzoeken/woordenboek/>>.
- Benschop, Albert. *Sociosite*. Universiteit van Amsterdam. 12 Apr. 2004. <<http://www2.fmg.uva.nl/sociosite/websoc/p2p.htm>>.
- Boomen, Marianne van den. “2 De cultuur van het open systeem.” *Leven op het Net: De sociale betekenis van virtuele gemeenschappen*. Amsterdam: Instituut voor Publiek en Politiek, 2000. 16 Apr. 2004 <<http://www.xs4all.nl/~boom/boek/2cultuur.htm>>.
- “Cache”, “Entity”, “Spoofing”, The American Heritage® Dictionary of the English Language, Fourth Edition. Houghton Mifflin Company 2000. 12 Apr. 2004. <<http://www.yourdictionary.com/>>.
- Castells, Manuel. *De melkweg van het internet*. Amsterdam: Van Genneep, 2003.
- Dean, Katie. *The Answer to Piracy: Five Bucks?* Wired Online Magazine. 12 Apr. 2004. <<http://www.wired.com/news/digiwood/0,1412,62434,00.html>>.
- Eek, Daan van., Janssen, Marije., Leurs, Koen., Sanders, Hans. P2P-activisme. *Kazaa Lite / K++ als portal tot het postmodernistisch landschap*. 30 Jan. 2004. 19 Apr. 2004. <<http://mrkoenz.cambridgelaan.nl/artikelen/P2P-Activisme.PDF>>.
- Fiske, John. *Television Culture*. London/New York: Methuen, 1987.
- Fiske, John. “Videotech.” *The Visual Culture Reader*. Mirzoeff, N. London: Routledge, 1998. 153 -162.
- Foucault, Michael. *Discipline and Punish: The birth of prison*. New York: Vintage Books, 1995.
- Fraser, Nancy. “Rethinking the Public Sphere, A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy.” *Social Text* 25/26. 1990: 56-63.
- Friedberg, Anne. *Window shopping: Cinema and the Postmodern*. Berkely: University of California Press, 1993.
- Frissen, Paul. “Een wereld van minderheden.” *Vrij Nederland* 13 Apr. 2003: 49-51.
- Gardenier, Huib. “Privacy en filesharing” KaZaa: Het paard van Troje. E-Law Symposium Universiteit van Tilburg, Tilburg. 08 Apr 2004.
- Gasser, U., McGuire, M., Harlow, J., Graaff, S. van der. “Understanding Key Social Norms Issues in Developing Digital Media Distribution Models. Research proposal”. *Berkman Center for Internet & Society i.s.m. Gartner2*. (2004, nog te publiceren).
- Habermas, Jürgen. “The Public Sphere.” *Media Studies. The Reader. I*. Eds.: Marris, Paul en Thornham, Sue. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1996.

- Harrington, Austin. *Hermeneutic Dialogue and Social Science. A critique of Gadamer and Habermas*. London/New York: Routledge, 2001.
- Hamilton, David L., Sherman, Steven J. *Perceiving persons and groups*. Psychological Review 1996, Vol. 103, Nr. 2. 336–355. 15 Apr. 2004. <http://www.sciencedirect.com/science?_ob=MIimg&_imagekey=B6X04-46SGF70-7-1&_cdi=7204&_orig=search&_coverDate=04%2F30%2F1996&_sk=998969997&view=c&wchp=dGLbVlzzSkWW&_acct=C000021878&_version=1&_userid=457046&md5=3c81a4ef199274533718a1abe3b11661&ie=f.pdf>.
- Jenkins, Henry. "Interactive audiences? The collective intelligence of media fans." *The New Media Book*. Ed.: Harries, Dan. London: BFI 2002: 157-170.
- Kangasharju, Jussi., Ross, Keith W., Turner David A. *Adaptive Content Management in Structured P2P Communities*. 2002. 15 Apr. 2004. <<http://cis.poly.edu/~ross/papers/AdaptiveContentManagement.pdf>>.
- Knopper, Steve. "RIAA Sues 532 More." *Rolling Stone*. Feb. 2004: 18.
- Lehman, Ann-Sophie. "Hoorcollege 1: Utopie, dystopie en participatietheorie." Hoorcollege 1 uit de reeks van cursus 200300595; Nieuwe media en Participatiecultuur: van net-activisme en culture jamming tot technology hacking en opensource knowledge, 2004. Universiteit Utrecht, Utrecht. 03 Feb. 2004.
- Lyon, David. "New directions in theory." *Surveillance society, Monitoring everyday life*. Buckingham: Open University Press, 2001. 107-125.
- Maker onbekend. Gnutella News. Gnutella news and information. 2000. Gnutelliums LLC. 31 maart 2004 <<http://www.gnutellanews.com/>>.
- McLuhan, Marshall. *The Gutenberg Galaxy. The making of Typographic Man*. Toronto: University of Toronto Press, 1964.
- Media Sentry. *Mediasentry. About Us*. 2004. 18 Apr. 2004. <<http://www.mediasentry.com/about/>>.
- Melville, Lee., Walkerdine, James., Sommerville, Ian. *Ensuring dependability of P2P applications at architectural level. Technical Report*. Lancaster 2002. 18 Apr. 2004. <<http://polo.lancs.ac.uk/p2p/documents/propertiesdeliverable.pdf>>.
- Mul, Jos de., Müller, Eggo., Nusselder, A. "Autonome Praktijken." ICT de Baas? Informatietechnologie en menselijke autonomie. Ministerie van BZK / Onderzoeksprogramma Internet en openbaar bestuur. Den Haag: idem, 2001. 63-99.
- Moro, Gianluca., Ouksel, Aris M., Sartori, Claudio. "Agents and Peer-to-Peer Computing: A Promising Combination of Paradigms." *Agents and Peer-to-Peer Computing. First International Worksop. AP2Pc 2002. Revised and Invited Papers*. Eds.: Moro, Gianluca., Koubarakis, Manolis. Berlin/Heidelberg: Springer-Verlag, 2003: 1-14.
- Oberholzer, Felix, and Strumpf, Koleman. "The effect of file sharing on record sales an empirical analysis." April 2004. 18 Apr. 2004. <http://www.unc.edu/~cigar/papers/FileSharing_March2004.pdf>.

- O’Gara, Maureen. *Spoofed...* The online reporter. A G2 News Publication. Nr. 308. 5-9 Aug 2002. 18 Apr. 2004. <<http://www.onlinereporter.com/TORbackissues/TOR308.htm>>.
- Overpeer. Overpeer, a Loudeye company, protecting digital media assets. 2004. 18 Apr. 2004. <<http://www.overpeer.com/coverview.asp>>.
- Oosterling, Henk. “De mens als medium der media. Radicalisering van een middelmatig denken.” *Filosofie in cyberspace. Reflecties op de informatie- en communicatietechnologie*. Ed.: De Mul, Jos. Kampen: Klement, 2002: 292-328.
- Poster, M. *CyberDemocracy: Internet and the Public Sphere*. 1995. University of California. 31 Maa. 2004 <<http://www.hnet.uci.edu/mposter/writings/democ.html>>.
- Preter, Christopher de. “P2P. Een inleiding tot de werking van peer-to-peer systemen”. *ICRI. K.U. Leuven*. 2002. 14 Apr. 2004. <http://www.law.kuleuven.ac.be/icri/publications/314Artikel%20Kluwer%20Media%20Regulation%20of%20peer-to-peer%20systems_ndl.pdf?where>.
- Sadoski, Darleen. “Client/Server Software Architectures. An Overview.” *Carnegie Mellon Software Engineering Institute*. 2004. 18 Apr. 2004. <http://www.sei.cmu.edu/str/descriptions/clientserver_body.html>.
- Selwyn, Neil. “Defining the ‘Digital Divide’: Developing a Theoretical Understanding of Inequalities in the Information Age”. Occasional paper 49. *Adults learning @ Home – An ESRC Funded Research Project*. Cardiff: Cardiff University, 2003: 1-22.
- Slyck Tom. “Kazaa Lite Help Section”. Inbegrepen bij volledige installatie Kazaa Lite Versie 2.4.2. Bestandsnaam: kazaahelp.chm. 02 Dec 2003. 12 Apr. 2004.
- Stichting Brein*. Bescherming Rechten Entertainment Industrie Nederland. 12 Apr. 2004 < <http://www.stichtingbrein.org/>>.
- Strahilevitz, L. J., Charismatic Code, Social Norms, and the Emergence of Cooperation on the File-Swapping Networks. *Virginia Law Review* Nr. 89. 2003. 18 Apr. 2004. <<http://cyber.law.harvard.edu/media/uploads/72/4/strelivutz-clip.pdf>>.
- Welbourne, Jennifer L. *The Impact of Perceived Entitivity on Inconsistency Resolution for Groups and Individuals*. 27 Maa. 2002. 15 Apr. 2004. <http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6WJB-45FKNW5-B&_coverDate=09%2F30%2F1999&_alid=164812868&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_qd=1&_cdi=6874&_sort=d&view=c&_acct=C000021878&_version=1&_urlVersion=0&_userid=457046&md5=01850e9a1e52372d708bb5c4527f9383>.

Illustratie kaft

- University of Virginia. *Hypercast Site*. 11 Dec. 2003. 20 Apr. 2004. <<http://www.cs.virginia.edu/~mngroup/hypercast/>>.

